

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 27 września 2002 r.

Druk nr 231

**MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**Pan
Longin PASTUSIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Zgodnie z art. 121 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mam zaszczyt przesłać Panu Marszałkowi do rozpatrzenia przez Senat uchwaloną przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na 30. posiedzeniu w dniu 27 września 2002 r. ustawę o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.

Z poważaniem

(-) Marek Borowski

USTAWA
z dnia 27 września 2002 r.

**o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych
w szczególnych okolicznościach**

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) rodzaje wypadków powstałych w szczególnych okolicznościach, uzasadniających przyznanie świadczeń,
- 2) rodzaje świadczeń z tytułu wypadków i chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach,
- 3) zasady ustalania wysokości świadczeń,
- 4) zasady finansowania świadczeń.

Art. 2.

1. Za wypadek uzasadniający przyznanie świadczeń uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło:
  - 1) przy ratowaniu innych osób od grożącego ich życiu niebezpieczeństwa,
  - 2) przy chronieniu własności publicznej przed grożącą jej szkodą,
  - 3) przy udzielaniu przedstawicielowi organu państwowego lub organu samorządu terytorialnego pomocy przy spełnianiu czynności urzędowych,
  - 4) przy ściganiu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub przy chronieniu innych osób przed napaścią,
  - 5) przy wykonywaniu funkcji radnego lub członka komisji rady wszystkich jednostek samorządu terytorialnego albo przy wykonywaniu przez sołtysa czynności związanych z tym stanowiskiem,
  - 6) przy wykonywaniu funkcji ławnika w sądzie,
  - 7) w czasie zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych realizowanych przez jednostki organizacyjne systemu oświaty, zajęć w szkole wyższej lub zajęć na studiach doktoranckich albo w czasie odbywania praktyki przewidzianej organizacją studiów lub nauki,
  - 8) przy pracy w Ochotniczych Hufcach Pracy na innej podstawie niż umowa o pracę,

- 9) przy pracy wykonywanej w ramach terapii zajęciowej w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz publicznych zakładach opieki zdrowotnej,
  - 10) przy wykonywaniu bezpośredniej ochrony przed klęskami żywiołowymi,
  - 11) przy wykonywaniu funkcji członka komisji powołanej przez organ państwowy lub organ samorządu terytorialnego do przeprowadzenia wyborów lub referendum.
2. Za chorobę zawodową uprawniającą do świadczeń przewidzianych w ustawie uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych, o którym mowa w art. 237 § 1 pkt 2 Kodeksu pracy, jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

Art. 3.

1. Osobom, które stały się niezdolne do pracy wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, przysługuje:
  - 1) renta z tytułu niezdolności do pracy,
  - 2) jednorazowe odszkodowanie,
  - 3) świadczenia zdrowotne określone w ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050, Nr 126, poz. 1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 83, poz. 749 i Nr 153, poz. 1271) w zakresie niezbędnym do leczenia następstw wypadku lub choroby zawodowej, pod warunkiem że osoby te nie są objęte powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym.
2. Osobie, która poniosła koszty pogrzebu osoby poszkodowanej w wyniku wypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 1, lub choroby zawodowej przysługuje zasiłek pogrzebowy.
3. Świadczenia określone w ust. 1 przysługują również osobie, która stała się niezdolna do pracy wskutek choroby zawodowej powstałej w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8.
4. Członkom rodziny osób, które zmarły wskutek wypadków, o których mowa w art. 2 ust. 1, oraz członkom rodziny osób, które zmarły wskutek choroby zawodowej, przysługuje renta rodzinna i jednorazowe odszkodowanie.
5. Członkami rodziny są małżonek, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione, przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, rodzice, osoby przysposabiające, ojczym i macocha, jeżeli spełniają warunki do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr

70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676) zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”.

6. Prawo do jednorazowego odszkodowania przysługuje członkom rodziny spełniającym warunki do uzyskania renty rodzinnej w dniu śmierci osoby, która uległa wypadkowi lub zachorowała na chorobę zawodową.

Art. 4.

1. Osobie, która stała się niezdolna do pracy całkowicie lub częściowo wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy: na stałe - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, lub na okres wskazany w decyzji organu rentowego - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.
2. Osobie, która doznała stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, przysługuje jednorazowe odszkodowanie z tytułu tego uszczerbku, jeżeli osoba ta wskutek wypadku stała się całkowicie niezdolna do pracy.
3. Renta i jednorazowe odszkodowanie, na warunkach, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje również osobie, która zachorowała na chorobę zawodową w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8.
4. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do jednorazowego odszkodowania przysługującego osobie, która uległa wypadkowi w szczególnych okolicznościach lub zachorowała na chorobę zawodową, albo członkom rodziny pozostałym po osobie, która zmarła wskutek wypadku lub choroby zawodowej, stosuje się przepisy ustawy z dnia ..... o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr ....., poz. ...).

Art. 5.

1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która poniosła koszty pogrzebu:
  - 1) osoby, która zmarła wskutek wypadku lub choroby zawodowej,
  - 2) osoby pobierającej rentę na podstawie ustawy lub członka jej rodziny.
2. Od członków rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie wymaga się spełnienia warunków do uzyskania renty rodzinnej.
3. W razie zbiegu prawa do zasiłku pogrzebowego na podstawie ustawy z prawem do zasiłku pogrzebowego lub do świadczenia w wysokości zasiłku pogrzebowego na podstawie odrębnych przepisów - zasiłek pogrzebowy lub świadczenie pieniężne przysługuje na podstawie przepisów odrębnych.
4. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do zasiłku pogrzebowego stosuje się ustawę o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 6.

1. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, nie przysługują osobie poszkodowanej, która doznała uszczerbku na zdrowiu w wyniku wypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 1, z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa.
2. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, nie przysługują również osobie poszkodowanej, która będąc w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odrzuczających lub substancji psychotropowych przyczyniła się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, o ile powyższy stan został udokumentowany w aktach sprawy przez odpowiednie organy policji lub prokuratury.

Art. 7.

Renta z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub chorobą zawodową, o której mowa w art. 2 ust. 2, oraz renta rodzinna wynosi 120% najniższej odpowiedniej renty określonej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 8.

1. W razie zbiegu prawa do rent określonych w ustawie wypłaca się jedną rentę - wyższą lub wybraną przez osobę uprawnioną.
2. W razie zbiegu prawa do renty określonej w ustawie z prawem do emerytury lub renty przysługującej na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną.
3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób pobierających uposażenie w stanie spoczynku przyznane ze względu na wiek, z powodu choroby lub utraty sił albo uposażenie rodzinne.

Art. 9.

W sprawach rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych nieuregulowanych ustawą stosuje się odpowiednio przepisy o emeryturach i rentach z FUS dotyczące:

- 1) postępowania w sprawach rent i wypłaty rent,
- 2) orzekania o niezdolności do pracy,
- 3) powstania i ustania prawa do rent,
- 4) zmian w prawie do rent,
- 5) egzekucji, potrąceń ze świadczeń oraz zwrotu nienależnie pobranych rent,
- 6) zawieszania lub zmniejszania rent,
- 7) waloryzacji rent,
- 8) podziału renty rodzinnej oraz przywrócenia prawa do renty rodzinnej, jeżeli prawo do tej renty uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy.

Art. 10.

Niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub chorobą zawodową, o której mowa w art. 2 ust. 2, związek śmierci z takim wypadkiem lub chorobą ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”. Lekarz orzecznik ustala również stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z takim wypadkiem lub chorobą zawodową.

Art. 11.

1. Osoba ubiegająca się o świadczenia z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach, o których mowa w art. 2 ust. 1, zobowiązana jest dołączyć do wniosku dokumentację wypadku, a osoba ubiegająca się o świadczenie z tytułu choroby zawodowej - decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej.
2. W sprawach zgłaszania i stwierdzania chorób zawodowych w stosunku do osób, które zachorowały na chorobę zawodową w związku z wykonywaniem zajęć lub pracy, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 7 i 8, stosuje się odpowiednio przepisy, o których mowa w art. 237 § 1 Kodeksu pracy.
3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje oceny okoliczności i przyczyn wypadku w szczególnych okolicznościach oraz wydaje decyzję w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej.

Art. 12.

1. Świadczenia określone w ustawie są finansowane ze środków budżetu państwa.
2. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, w ust. 4 oraz w art. 5, przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek osoby uprawnionej do tych świadczeń.
3. Wniosek w imieniu uprawnionego może zgłosić również jego pełnomocnik.
4. Od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.
5. Świadczenia, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3, są finansowane ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia.

Art. 13.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

MARSZAŁEK SEJMU
(-) Marek BOROWSKI

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
